

481

Besluit van 1 augustus 1979, houdende wijziging van het Algemeen Rijksambtenarenreglement en het Arbeidsovereenkomstenbesluit

Wij Juliana, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken a.i. van 1 juni 1979, nr. AB79/941, Directoraat-Generaal voor Overheidspersoneelsbeleid, Directie Overheidspersoneelszaken, Afdeling Algemene en Juridische Zaken;

De Raad van State gehoord (advies van 4 juli 1979 nr. 9);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 26 juli 1979, nr. AB79/U1496, Directoraat-Generaal voor Overheidspersoneelsbeleid, Directie Overheidspersoneelszaken, Afdeling Algemene en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

Het opschrift van artikel 33b van het Algemeen Rijksambtenarenreglement¹ en van artikel 30d van het Arbeidsovereenkomstenbesluit² vervalt en wordt vervangen door:

«Vergaderingen van statutaire organen van ambtenarenorganisaties, kaderactiviteiten, cursussen en commissies van overleg».

Artikel 2

Artikel 33b, tweede en derde lid van het Algemeen Rijksambtenarenreglement vervalt en wordt vervangen door:

«2. Tenzij de belangen van de dienst zich daartegen verzetten, wordt tot ten hoogste 26 dagen per jaar buitengewoon verlof met behoud van volle bezoldiging verleend aan de ambtenaar, die door een centrale als bedoeld in artikel 105 of door een daarbij aangesloten vereniging is aangewezen om bestuurlijke en/of vertegenwoordigende activiteiten te ontplooiën binnen zijn centrale of een daarbij aangesloten vereniging c.q. binnen de organisatie van de werkgever, die er toe strekken de doelstellingen van zijn centrale van overheidspersoneel en de daarbij aangesloten verenigingen te ondersteunen.

3. Tenzij de belangen van de dienst zich daartegen verzetten, wordt buitengewoon verlof met behoud van volle bezoldiging verleend aan de ambtenaar voor het – op uitnodiging van een organisatie van ambtenaren – als cursist deelnemen aan een cursus, met dien verstande dat dit verlof ten hoogste zes dagen per twee jaren bedraagt.

4. Het verlof, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid, mag aan een ambtenaar worden verleend tot ten hoogste dertig dagen per jaar, met dien verstande dat ten hoogste veertig dagen worden verleend

a. aan leden van de hoofdbesturen van de centrale organisaties, genoemd in artikel 105, tweede lid onder a, b en c, en van organisaties, die rechtstreeks bij die centrale organisaties zijn aangesloten;

b. aan leden van het hoofdbestuur van het Ambtenarencentrum en aan leden van het dagelijks bestuur van de bij die organisatie aangesloten centrales;

c. aan leden van het hoofdbestuur van de Centrale van Middelbare en Hogere Functionarissen bij Overheid en Onderwijs (CMHA), alsmede aan de bestuursleden van de sectoren en secties van die organisatie.

5. Het verlof bedoeld in de vorige leden, wordt slechts verleend aan ambtenaren, die lid zijn van verenigingen van ambtenaren, welke zijn aangesloten bij centrales van verenigingen van ambtenaren, die deel uitmaken van de Centrale Commissie voor Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken.

6. Tenzij andere belangen van de dienst zich daartegen verzetten, wordt buitengewoon verlof met behoud van volle bezoldiging verleend voor het bijwonen van vergaderingen van commissies, voor georganiseerd overleg, alsmede voor vergaderingen van commissies, bedoeld in artikel 123. Dit geldt eveneens voor één voorvergadering per in de vorige volzin bedoelde vergadering.»

Artikel 3

Artikel 30d, tweede en derde lid van het Arbeidsovereenkomstenbesluit vervalt en wordt vervangen door:

«2. Tenzij de belangen van de dienst zich daartegen verzetten, wordt ten hoogste 26 dagen per jaar buitengewoon verlof met behoud van het volle loon verleend aan de werknemer die door een centrale, welke deel uitmaakt van het Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken of door een daarbij aangesloten vereniging, is aangewezen om bestuurlijke en/of vertegenwoordigende activiteiten te ontplooiën binnen zijn centrale of een daarbij aangesloten vereniging c.q. binnen de organisatie van de werkgever, die ertoe strekken de doelstellingen van zijn centrale van overheidspersoneel en de daarbij aangesloten verenigingen te ondersteunen.

3. Tenzij de belangen van de dienst zich daartegen verzetten, wordt buitengewoon verlof met behoud van het volle loon verleend aan de werknemer voor het – op uitnodiging van een organisatie van ambtenaren – als cursist deelnemen aan een cursus, met dien verstande dat dit verlof ten hoogste zes dagen per twee jaren bedraagt.

4. Het verlof, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid, mag aan een werknemer worden verleend tot ten hoogste dertig dagen per jaar, met dien verstande dat ten hoogste veertig dagen worden verleend

a. aan leden van de hoofdbesturen van de centrale organisaties, genoemd in artikel 105, tweede lid onder a, b en c, van het Algemeen Rijksambtenarenreglement en van organisaties, die rechtstreeks bij die centrale organisaties zijn aangesloten;

b. aan leden van het hoofdbestuur van het Ambtenarencentrum en aan leden van het dagelijks bestuur van de bij die organisatie aangesloten centrales;

c. aan leden van het hoofdbestuur van de Centrale van Middelbare en Hogere Functionarissen bij Overheid en Onderwijs (CMHA), alsmede aan de bestuursleden van de sectoren en secties van die organisatie.

5. Het verlof, bedoeld in de vorige leden, wordt slechts verleend aan werknemers die lid zijn van verenigingen van ambtenaren, welke zijn aangesloten bij centrales van verenigingen van ambtenaren, die deel uitmaken van de Centrale Commissie voor Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken.

6. Tenzij andere belangen van de dienst zich daartegen verzetten, wordt buitengewoon verlof met behoud van volle bezoldiging verleend voor het bijwonen van vergaderingen van commissies voor georganiseerd overleg, alsmede voor vergaderingen van commissies bedoeld in artikel 123 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement. Dit geldt eveneens voor één voorvergadering per in de vorige volzin bedoelde vergadering.»

Lasten en bevelen, dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

Porto Ercole, 1 augustus 1979

Juliana

De Minister van Binnenlandse Zaken a.i.,
M. Gardeniers-Berendsen

Uitgegeven de *vierde* september 1979

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter

¹ Stb. 1931, 248, laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 1 augustus 1979, Stb. 472.

² Stb. 1931, 354, laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 26 maart 1979, Stb. 207.

NOTA VAN TOELICHTING

Het bijgaande ontwerp-besluit regelt de verloffaciliteiten voor ambtenaren en personen, die op arbeidscontract werkzaam zijn, ten behoeve van vakbondsactiviteiten.

Artikel 33b van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (ARAR) en artikel 30d van het Arbeidsovereenkomstenbesluit (AOB) kent thans slechts buitengewoon verlof tot ten hoogste vijftien dagen per jaar voor het bijwonen van vergaderingen van statutaire organen van verenigingen van ambtenaren, van centrale organisaties, waarbij die verenigingen zijn aangesloten en van internationale ambtenarenorganisaties alsmede voor het bijwonen van vergaderingen van commissies voor georganiseerd overleg.

Omdat het op grond van de genoemde bepalingen van het ARAR en AOB te verlenen buitengewoon verlof niet toereikend was voor het verrichten van de activiteiten, die nodig zijn voor het zo goed mogelijk functioneren van de organisaties van overheidspersoneel, heeft het kabinet in 1972 besloten tot een verruiming van de faciliteiten voor die organisaties. Bij rondschriven van de Minister van Binnenlandse Zaken aan de ministers van 13 december 1972, nr. AB 72/U3114, werd deze verruiming bekendgemaakt. Zij hield in:

- a. een bijdrage in de kosten van het scholings- en vormingswerk, dat de centrales van overheidspersoneel voor hun leden verzorgen;
- b. het door het Rijk – voor zover mogelijk – gratis ter beschikking stellen van zaalruimte voor vergaderingen waarbij zij zijn betrokken;
- c. een verruiming van de verloffaciliteiten ten behoeve van vakbondswerk.

De verloffaciliteiten hielden in dat aan degenen, voor wie daartoe vanwege een centrale door de vereniging, waarbij zij zijn aangesloten, een verzoek werd gedaan, in totaal ten hoogste 26 dagen buitengewoon verlof per jaar kon worden verleend voor het deelnemen aan die werkzaamheden, die door kaderleden van de organisaties van overheidspersoneel gewoonlijk worden verricht. Die regeling werd bij wijze van proef ingevoerd en gold voor het kalenderjaar 1973. Bij rondschriven van de Minister van Binnenlandse Zaken van 10 december 1973, nr. AB 73/U2025, aan de ministers werd medegedeeld dat het geen bezwaar ontmoette dat de gedragslijn van de proefperiode verder zou worden voortgezet in afwachting van de totstandkoming van een definitieve regeling.

Gedurende de proefperiode (jaar 1973) is gebleken, dat het dienstbelang in het algemeen niet nadelig is beïnvloed door de ruimere mogelijkheden tot verlofverlening voor vakbondswerk. Ook nadien zijn geen berichten ontvangen, waaruit moet worden opgemaakt dat dat wel het geval is. Wel is gebleken dat de regeling te weinig duidelijkheid verschafte over de vraag, wie voor de toekenning van verlof in aanmerking kwamen en in welke gevallen.

Op grond van de ervaringen, die zijn opgedaan met de proefregeling, is besloten deze – met enige noodzakelijke dan wel gewenste wijzigingen – om te zetten in een definitieve regeling. Bijgaand ontwerp strekt er toe zo'n definitieve regeling tot stand te brengen.

Opschrift van artikel 33b ARAR en artikel 30d AOB

Het opschrift van artikel 33b ARAR en artikel 30d AOB is gewijzigd, zodat het thans betrekking heeft op alle faciliteiten, die in die artikelen worden genoemd.

Artikel 33b, tweede lid, ARAR/artikel 30d, tweede lid, AOB

Deze bepalingen beogen een omschrijving te geven van het begrip «kaderactiviteiten» en daarmee impliciet aan te geven wie onder kaderleden worden begrepen.

Het is voor de ambtenarenorganisaties van groot belang dat aan hun kaderleden buitengewoon verlof voor het verrichten van bepaalde activiteiten wordt verleend.

Door de zinsnede:

«om bestuurlijke en/of vertegenwoordigende activiteiten te ontplooiën» is een criterium aangegeven, waarvan mag worden verwacht, dat het bij een redelijke toepassing weinig aanleiding tot belangrijke meningsverschillen kan geven. Genoemde zinsnede ontbrak in de omschrijving van de kaderactiviteiten, die de proefregeling gaf. Die omschrijving heeft dan ook gedurende de eerste tijd na invoering aanleiding gegeven tot vele vragen.

Een tweede criterium is te vinden in de zinsnede «binnen zijn centrale of een daarbij aangesloten vereniging c.q. binnen de organisatie van de werkgever».

Met die zinsnede wordt aangegeven dat kaderactiviteiten zich niet richten op het optreden in verbanden buiten de in de bepaling genoemde. In het algemeen zullen activiteiten die dáárop zijn gericht, worden ondernomen door bestuurders.

Verwacht mag worden dat de nu gegeven omschrijving van het begrip kaderactiviteiten enerzijds de organisaties van overheidspersoneel voldoende ruimte laat om aan hun behoefte om naast bestuurders en vaste vertegenwoordigers ook ander kader in te schakelen in de vakbondsactiviteiten te kunnen voldoen, anderzijds niet zo ruim blijkt te zijn dat het functioneren van de dienst daaronder zal lijden.

Artikel 33b, derde lid, ARAR/artikel 30d, derde lid, AOB

In de meergenoemde proefregeling was een bepaling als nu voorgesteld niet opgenomen. Wel is bij genoemd rondschrijven van 13 december 1972 uitdrukkelijk opgenomen dat de rondzendbrief van de Minister van Binnenlandse Zaken van 15 januari 1953 betreffende het verlenen van buitengewoon verlof voor het volgen van kadercursussen voorshands volledig in stand bleef.

Die regeling hield in dat cursisten voor de kadercursussen van het NVV – en dat gold ook voor die van de KAB en het CNV – buitengewoon verlof zonder behoud van bezoldiging kon worden verleend voor het bijwonen van de in het kader van die cursussen georganiseerde kaderweken.

Naast die kadercursussen is in de loop der jaren door alle centrales dan wel door daarbij aangesloten organisaties een groot aantal cursussen ontwikkeld, die er alle op zijn gericht de leden van die organisaties beter te doen functioneren als vakbondslid, met name in hun contacten met de overheid als werkgever.

Verreweg het grootste deel van die cursussen vergt twee à drie dagen. Een klein aantal duurt evenwel vijf dagen.

In de praktijk is de gewoonte ontstaan deelnemers aan dergelijke cursussen twee dagen buitengewoon verlof te verlenen met behoud van de volle bezoldiging op grond van artikel 33e ARAR onderscheidenlijk artikel 30g AOB.

De nu voorgestelde bepaling zal het mogelijk maken dat – zonder dat het dienstbelang uit het oog wordt verloren door van de uitzondering (een cursus van vijf dagen) regel te maken – ook voor de kleine groep van cursussen met een duur van vijf dagen buitengewoon verlof met behoud van de volle bezoldiging wordt verleend. Daarom is gekozen voor het verlenen van verlof van zes dagen per twee jaren. Voor een overmatig gebruik van deze faciliteit behoeft intussen niet te worden gevreesd.

In de eerste plaats moet de cursist worden uitgenodigd door zijn vereniging voor het volgen van de cursus. In de tweede plaats vindt het aantal cursussen en cursisten op natuurlijke wijze zijn begrenzing in de voor dit doel beschikbare hoeveelheid ruimte, financiën en docenten.

De voorgestelde bepaling is limitatief bedoeld. Dat houdt in dat in uitzonderlijke gevallen (bij voorbeeld cursussen voor topkader) het bevoegde gezag nog wel buitengewoon verlof kan geven voor cursussen die een langere duur hebben dan zes dagen, doch dat een dergelijk verlof dan moet worden gegeven zonder behoud van bezoldiging. Voor het verlenen van verlof in dergelijke gevallen biedt artikel 33e ARAR en 30g AOB een basis. De genoemde rondzendbrief van 15 januari 1953 zal worden ingetrokken.

Artikel 33b, vierde lid, ARAR/artikel 30d, vierde lid, AOB

Zoals reeds gezegd, kende de proefregeling een maximum van 26 dagen buitengewoon verlof per jaar. Indien men de bestaande praktijk van het verlenen van verlof voor het als leerling volgen van een cursus mede in beschouwing neemt bedraagt het thans voorgestelde maximum $30 - (26 + 2) = 2$ dagen per jaar meer dan de proefregeling kende.

Nieuw is in deze bepaling de uitzondering voor de hoofdbestuurleden van de centrale organisaties en van – in het algemeen – de organisaties, die rechtstreeks bij een centrale organisatie zijn aangesloten. Die uitzondering is vooral op aandrang van de Centrale Commissie voor het Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken opgenomen, omdat in de praktijk is gebleken dat de genoemde functionarissen aan het maximum van dertig dagen niet voldoende hebben.

De reden daarvan is dat deze functionarissen onvermijdelijk een aantal dubbelfuncties bekleden aan elk waarvan zekere werkzaamheden en een aantal vergaderingen zijn verbonden. Door de omschrijving van degenen, op wie de uitzonderingsbepaling van toepassing is, is gepoogd enerzijds de kring der belanghebbenden zo beperkt mogelijk te houden, anderzijds aan de specifieke behoeften van de verschillende organisaties tegemoet te komen. Omdat de organisatiestructuur van het Ambtenarencentrum en van de Centrale van Middelbare en Hogere Functionarissen bij Overheid en Onderwijs (CMHA) afwijkt van die van de overige centrales, zijn in de onderdelen b en c specifiek voor die centrales een aantal functionarissen genoemd, op wie het maximum van veertig dagen verlof van toepassing is.

Secties en sectoren zijn bij het CMHA statutaire organen. Daarmee ligt vast wat onder die begrippen moet worden begrepen. Het Huishoudelijke Reglement van het CMHA biedt – naast praktisch-organisatorische overwegingen – waarborgen dat niet ongebreideld tot het oprichten van sectoren en secties wordt overgegaan.

Artikel 33b, vijfde lid, ARAR/artikel 30d, vijfde lid, AOB

Deze bepaling is inhoudelijk geheel overeenkomstig de huidige (artikel 33b, tweede lid, ARAR en artikel 30d, tweede lid, AOB), die in het verleden nimmer aanleiding heeft gegeven tot enige moeilijkheid.

Wel is de redactie gewijzigd en daarmee in overeenstemming gebracht met artikel 105, tweede lid, ARAR.

Artikel 33b, zesde lid, ARAR/artikel 30d, zesde lid, AOB

Deze bepalingen zijn in vergelijking met het huidige derde lid van artikel 33b ARAR onderscheidenlijk artikel 30d AOB enigszins gewijzigd.

In de eerste plaats is gepoogd duidelijker dan tot nu toe aan te geven dat bij het verlenen van verlof voor het bijwonen van vergaderingen van commissies van overleg twee belangen een rol spelen, welke beide als dienstbelang kunnen worden aangemerkt. Enerzijds het belang van een goede functionering van de betreffende dienst, anderzijds het belang van een goede functionering van het overleg. Met de zinsnede in de eerste volzin «tenzij andere belangen van de dienst zich daartegen verzetten» is getracht aan te geven dat het in deze zaak altijd gaat om een afweging van bedoelde belangen. Daarbij geldt dat in beginsel de goede functionering van de betreffende dienst er niet aan in de weg mag staan dat bedoeld verlof wordt verleend. Niettemin is het weigeren van verlof in bepaalde gevallen wel denkbaar.

Een tweede wijziging is dat nu de dienstcommissies met name worden genoemd. De commissies – genoemd in artikel 123 ARAR – zijn geen commissies voor georganiseerd overleg in de zin van de Ambtenarenwet 1929. Niettemin is het buitengewoon verlof waarop ingevolge deze bepaling aanspraak bestaat, ook bedoeld voor vergaderingen met die dienstcommissies.

Ten slotte is de tweede volzin in deze bepaling opgenomen. Deze formaliseert een reeds in de praktijk veelvuldig toegepaste regeling. In het belang van een goede voorbereiding op een vergadering is deze faciliteit noodzakelijk.

De Minister van Binnenlandse Zaken a.i.,
A. Pais